

Granskning av arvoden och ersättningar till förtroendevalda

Rapport

Vänersborgs kommun

KPMG AB

2021-03-11

Antal sidor 15

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning/bakgrund	3
2.1	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	3
2.2	Revisionskriterier	4
2.3	Metod	4
3	Kommunallagens bestämmelser för ersättningar och arvoden	5
4	Resultat av granskningen	6
4.1	Organisation kring arvoden och bestämmelser	6
4.2	Bestämmelser om arvoden och ersättningar till förtroendevalda	7
4.3	Kontroll och uppföljning	9
4.4	Stickprov	10
4.5	Dokumenthanteringsplan	13
5	Slutsats och rekommendationer	14
5.1	Rekommendationer	14

1 Sammanfattning

Vi har av Vänersborgs kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska kommunens rutiner kring arvoden och ersättningar till förtroendevalda. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2020.

Granskningens syfte är att bedöma om rutinerna för hantering av ersättning, arvoden och övriga ersättningar till förtroendevalda är ändamålsenliga och att kontroll av området sker på ett effektivt sätt.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att rutinerna för hantering av arvoden och övriga ersättningar till förtroendevalda inte är tillräckligt ändamålsenliga. Detta då det saknas rutiner för avgörande delar avseende hantering av arvoden och övriga ersättningar. Vidare bedömer vi att den interna kontrollen i processen inte är tillräcklig då det inte genomförs någon uppföljning och kontroll avseende utbetalningar av arvoden och ersättningar.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Säkerställa att den interna kontrollen avseende utbetalningar av arvoden och ersättningar är tillräcklig.
- Säkerställa hanteringen av utbetalning av förlorad arbetsinkomst.
- Säkerställa att uppföljning och kontroll sker av att utbetalda ersättningar är korrekta i förhållande till arbetsgivarens uppgifter.
- Säkerställa att tjänstgöringsintyget där begäran om olika ersättningar fylls i atteras av ordförande i ansvarig nämnd genom att införa det i attestanvisningarna.
- Säkerställa att bestämmelserna och attestanvisningarna uppdateras med vem som ska attestera begäran om uppdragsarvode och jourarvode.
- Ta fram en rutin för hur tillämpnings- och tolkningsfrågor ska ställas till personal- och förhandlingsutskottet.
- Skapa rutiner för att följa upp hur många sammanträden som är rimligt att ha utifrån respektive nämnds uppdrag.

2 Inledning/bakgrund

Vi har av Vänersborgs kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska kommunens rutiner kring arvoden och ersättningar till förtroendevalda. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2020.

I kommunallagens fjärde kapitel framgår vilka förmåner de förtroendevalda har rätt till i form av bland annat ersättning och arvode. Bland annat framgår det av 12 § att förtroendevalda har rätt till skälig ersättning för de arbetsinkomster och ekonomiska förmåner som de förlorar när de fullgör uppdraget. Detta gäller dock inte förtroendevalda som fullgör uppdragen på heltid eller en betydande del av heltid.

Kommunen bör lägga fast gränsen för när rätten till ersättning för förlorade arbetsinkomster och ekonomiska förmåner upphör. I proposition 1982/83:97 anses en naturlig gräns vara en sysselsättningsgrad på 40 procent av heltid. I praktiken är det dock upp till kommunen själv att bestämma gränsen. Inte minst är det viktigt för den förtroendevalda själv, och inte minst gäller detta i pensionsperspektiv, att få en korrekt bedömning om uppdragen ska arvoderas eller ej.

Risken för att avsiktliga eller oavsiktliga fel kan inträffa när det gäller utbetalningar av arvoden och ersättningar till förtroendevalda kan inte uteslutas. Om det uppstår fel i dessa kan förtroendet för såväl kommunen som för det politiska systemet skadas, oavsett beloppens storlek. Revisorerna i Vänersborgs kommun utesluter inte att det finns risk för att det föreligger brister i den interna kontrollen och att det är väsentligt att klarlägga om kommunen efterlever reglementen samt har ändamålsenliga rutiner och kontroller för denna hantering.

2.1 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Granskningens syfte är att bedöma om rutinerna för hantering av ersättning, arvoden och övriga ersättningar till förtroendevalda är ändamålsenliga och att kontroll av området sker på ett effektivt sätt.

Granskningen har besvarat följande revisionsfrågor:

- Finns det riktlinjer och rutiner för utbetalning av arvoden och andra ersättningar till förtroendevalda?
- Finns rutiner för hur ersättning för förlorad arbetsinkomst ska beräknas och kontrolleras?
  - Kontrolleras och uppdateras anställningsförhållanden som underlag för ersättningar?
- Hur säkerställs att arvodesreglemente och övriga riktlinjer/rutiner efterlevs av styrelse och nämnder?
- Genomförs kontroller och uppföljning av utbetalning av arvoden och andra ersättningar för att säkerställa att rätt belopp betalas ut?
  - Om ja, vilka iakttagelser har gjorts?

- Finns det rutiner som säkerställer att arvoderade sammanträden i styrelse och nämnder genomförs i rimlig omfattning i förhållande till uppdraget?

Granskningen avgränsas till handläggning och kontroll av arvoden och ersättningar till förtroendevalda utbetalda från 1 december 2019 t.o.m. 31 november 2020.

Granskningen avser kommunstyrelsen och samtliga nämnder.

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutiner och tillämpning uppfyller:

- Kommunallagen, 6 kap. 6 § samt 4 kap. 12–18 §§
- Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning
- Bestämmelser om arvoden och andra ersättningar till förtroendevalda
- Attestanvisningar avseende den politiska organisationen

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av arvodesbestämmelser, sammanträdesprotokoll och övriga relevanta dokument.
- Kartläggning av totalt utbetalade arvoden per nämnd
- Granskning av ett urval av utbetalningar av arvode och ersättningar till förtroendevalda under 2019-12-01 – 2020-11-31 genom analyser av uppgifter från personalsystemet.
- Genomgång av dagordning och protokoll kopplat till behovet av sammanträde
- Intervjuer med kommunjurist, kommunsekreterare, förvaltningssekreterare, lönespecialister. Avstämning har även genomförts med förhandlingschef och ordförande i personal- och förhandlingsutskottet.

Samtliga intervjuade har erbjudits möjligheten att faktakontrollera rapporten.

3 Kommunallagens bestämmelser för ersättningar och arvoden

I 4 kap. 12 § kommunallagen regleras ersättningar och arvoden och det framgår att förtroendevalda har rätt till skälig ersättning för de arbetsförtjänster och ekonomiska förmåner som de förlorar på grund av uppdraget. Med ekonomiska förmåner åsyftas förlorade pensions- och semesterförmåner samt exempelvis arbetslöshetsersättning och föräldrapenning som den enskilde förtroendevalda förlorar på grund av uppdraget.

Rätten till ersättning omfattar förlorad arbetsförtjänst och med det avses kontant lön eller motsvarande inkomst av rörelse eller av jordbruksfastighet. Detta gäller dock inte förtroendevalda som fullgör uppdragen på heltid eller en betydande del av heltid.

En förutsättning för att ersättning ska kunna betalas är att den förtroendevalda kan påvisa att arbetsförtjänst har förlorats på grund av uppdraget.

Kommunen avgör efter vilka principer ersättningens nivå ska beräknas och för att systemet inte ska bli för krångligt får ersättningen schabloniseras.

Mot bakgrund av att det blivit allt svårare att rekrytera och behålla personer i olika förtroendeuppdrag infördes 1992 obligatoriska regler om ersättning för förlorad arbetsförtjänst grundade på det frivilliga systemet. Som princip bör inte en medborgare avstå från sitt förtroendeuppdrag på grund av ekonomiska skäl. Arvoden får alltså efter ändringarna 1992 inte inkludera ersättning för förlorad arbetsförtjänst. På så sätt omfattas de ekonomiska förmånerna från denna tidpunkt av en obligatorisk del och en frivillig del.

Av 4 kap. 16 § kommunallagen framgår att fullmäktige får besluta att förtroendevalda i skälig omfattning ska få

1. Ersättning för resekostnader och andra utgifter som föranleds av uppdraget utöver vad som följer av 13 och 14 §§,
2. Arvode för det arbete som är förenat med uppdraget,
3. Pension, och
4. Andra ekonomiska förmåner.

Om fullmäktige beslutar att arvode ska betalas ska arvodet bestämmas till lika belopp för lika uppdrag.

Ett kommunalt förtroendeuppdrag är oftast inte preciserat så att det går att utläsa i ett reglemente eller liknande hur lång tjänstgöringstid uppdraget omfattar. Det ligger delvis i uppdragets natur att det alltid finns en viss osäkerhet om tidsåtgången för ett visst uppdrag. Fullmäktige ska besluta enligt vilka grunder ersättningen ska betalas.

4 Resultat av granskningen

4.1 Organisation kring arvoden och bestämmelser

Vänersborgs kommun är organiserad i åtta nämnder och sex förvaltningar.

De funktioner som är inblandade i utbetalningar av arvoden och ersättningar till förtroendevalda är förvaltningssekreterarna, som är sekreterare i nämnden och lönespecialister.

Vid nämndssammanträdena ansvarar förvaltningssekreteraren för att notera närvaron, sammanträdes längd samt om någon av de förtroendevalda inte är med under hela sammanträdet. Närvaron noteras på en fysisk tjänstgöringslista som bestyrks av förvaltningssekreteraren.

På tjänstgöringslistan finns även möjlighet för de förtroendevalda att fylla i begäran om förlorad arbetsinkomst och övriga ersättningar. Tjänstgöringslistan skickas sedan till lönespecialisterna på lönekontoret för vidare hantering och utbetalning. Denna del bestyrks inte av förvaltningssekreteraren.

Ersättning för förrättningar, sammanträden och övriga sammankomster utöver nämndssammanträdena fylls i på en separat blankett, benämnd *Reseräkningar*, och ska attesteras av nämndens ordförande innan den skickas till lönespecialisterna för utbetalning. Detta i enlighet *Attestanvisningar avseende den politiska organisationen*¹.

Av anvisningen framgår att nämndordförande har som beslutsattestant kommunstyrelsens ordförande eller vid förfall kommunstyrelsens förste vice ordförande. Kommunfullmäktiges ordförande har kommunfullmäktiges förste vice ordförande som beslutsattestant eller vid förfall andre vice ordförande. Kommunstyrelsens ordförande har kommunfullmäktiges ordförande som beslutsattestant eller vid förfall kommunfullmäktiges förste vice ordförande.

För ett och samma sammanträde/förrättning kan arvode utgå med högst åtta timmar. Arvoden och förlorad arbetsinkomst får inte sammanlagt överstiga 100 procent av kommunstyrelsens 1:e vice ordförandes årsarvode. Den förtroendevalde ansvarar själv för att bevaka detta.

Tidigare kanslichef startade en kommunövergripande administrativ utvecklingsgrupp (AUG) där kommunsekreteraren sammankallar till möten varje månad (förutom under semestermånaderna). På dessa möten deltar förutom kommunsekreterare även förvaltningssekreterarna. Syftet med dessa träffar är att förvaltningssekreterarna ska arbeta på ett enhetligt sätt och arbeta likartat med anledning av att varje nämnds sekreterare är organiserad i respektive nämnds förvaltning. Detta forum uppges vara värdefullt då det möjliggör ett mer enhetligt arbetssätt.

Vid tidpunkt för granskningen och rådande coronapandemi är i stort sett alla politiska sammankomster digitala. Tjänstgöringslistan fylls i av förvaltningssekreteraren i vanlig ordning genom upprop. Vid slutförandet av denna granskning har en e-tjänst inrättats där de förtroendevalda själva lägger in begäran om övriga ersättningar.

¹ Antagen av kommunstyrelsen 2003-09-17, § 220

4.2 Bestämmelser om arvoden och ersättningar till förtroendevalda

Kommunfullmäktige antog i juni 2018 *Bestämmelser om arvoden och andra ersättningar till förtroendevalda*² och den trädde ikraft den 1 januari 2019. Bestämmelserna revideras inför varje ny mandatperiod. Årligen uppdateras bilagan till bestämmelserna av kommunstyrelsens personal- och förhandlingsutskott som fastställer uppdaterade årsarvoden, sammanträdes- och förrättningsersättning samt inläsningsarvoden. Uppräkningen sker utifrån en sammanvägning av de kommunanställdas löneutveckling från och med den 1 januari varje år.

Det är kommunstyrelsens personal- och förhandlingsutskott som ansvarar för bestämmelserna med stöd från tjänstepersoner i kommunen. I dokumentet är det förvaltningschefen som står som ansvarig för själva dokumentet. Om bestämmelserna är oklara eller det uppkommer frågor är det kommunstyrelsens personal- och förhandlingsutskott som utreder frågor om tolkning och tillämpning. Vid våra intervjuer framgår att det inte finns någon rutin eller ordning för hur oklarheter eller tillämpningsfrågor ska väckas till utskottet.

4.2.1 Årsarvode

Årsarvode betalas ut i enlighet med fastslaget belopp i den bilaga som årligen uppdateras av personal- och förhandlingsutskottet. De som får årsarvode är kommunfullmäktiges ordförande och första och andre vice ordförande, revisionens samtliga ledamöter, kommunstyrelsens samtliga ledamöter och ledamöterna i kommunstyrelsens arbetsutskott. Utöver detta betalas årsarvode ut till ordförande och vice ordförande i övriga nämnder och utskott förutom till ordförande och vice ordförande i socialutskottet.

Årsarvoden ska ersätta förtroendevald för arbetsuppgifter som ligger inom uppdraget, utöver sammanträden och förrättningar. I bestämmelserna listas exempel på arbetsuppgifter som anses ingå i uppdraget och som ska täckas av årsarvodet, listan är dock inte uttömmande.

Årsarvoden betalas ut per månad.

4.2.2 Sammanträdesarvode

Sammanträdesarvode betalas ut till förtroendevald som har ett uppdrag mindre än sammanlagt 40 procent av heltid. Det utgår för protokollfört styrelse-, nämnd-, presidie- eller utskottssammanträde eller sammanträde som sker under motsvarande former.

Sammanträdesarvodets storlek fastställs årligen i bilagan till bestämmelserna och betalas ut utifrån tjänstgöringslistan.

4.2.3 Förrättningsarvoden

Förtroendevald som har ett uppdrag mindre än 40 procent av heltid får ersättning för förrättning om det gäller en kommunal angelägenhet. Med förrättning avses uppdrag

---

² Kommunfullmäktige 2018-06-20, § 88

för kommunens räkning som inte har karaktär av sammanträde. Det är ordförande i respektive nämnd som attesterar begäran om förrättningsarvode.

I bestämmelserna ges exempel på vad en förrättning kan vara men listan är inte uttömmande utan det är ordförande som till sist har att attestera/godkänna begäran.

4.2.4 Inläsningsarvode

Närvarande ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige har rätt till ersättning för sammanträdet i form av inläsningsarvode med ett fast belopp. Beloppet framgår av bilagan till bestämmelserna som uppdateras årligen.

Även närvarande ledamöter i socialutskottet har rätt till ett inläsningsarvode utöver sammanträdesarvode, enligt bilagan.

4.2.5 Uppdragsarvode och jourarvode

Socialnämndens presidium och särskilt förordnade ledamöter med kompletterande beslutanderätt, enligt socialnämndens delegeringsordning, har rätt till uppdragsarvode vid beslut som inte kan invänta socialutskottets/socialnämndens sammanträde.

4.2.6 Ersättning för övriga kostnader

Förtroendevald har rätt till skälig ersättning för barntillsyn samt ersättningar som uppkommer i samband med fullgörande av uppdrag för vård av person med funktionsnedsättning som vistas i den förtroendevaldas bostad.

Förtroendevald med funktionsnedsättning har rätt till ersättning för kostnader som uppkommit till följd av deltagande vid sammanträde/förrättning (resor, ledsagare, tolk, hjälp med inläsning och uppläsning av handlingar).

Resersättning betalas ut om avståndet mellan folkbokföringsadressen och sammanträdes- eller förrättningslokalen överstiger sex kilometer. Ersättning beräknas utifrån upprättade bestämmelser som gäller för kommunalt anställda. Resersättningar för sammanträden eller förrättningar utanför kommunen räknas från tidpunkten från avfärd från folkbokföringsadressen till tidpunkt för hemkomst.

Begäran om ersättning undertecknas av den förtroendevalda själv på tjänstgöringslistan och attesteras inte av någon annan.

4.2.7 Förlorad arbetsinkomst och förlust av pensions- och semesterförmån

Förtroendevald med uppdrag som understiger 40 procent har rätt att begära att få ersättning för förlorad arbetsinkomst samt förlorad semester- och pensionsförmån. Ersättning för förlorad arbetsinkomst utgår per timme och baseras på den faktiska inkomstförlusten.

Den som begär ersättning ska styrka det med intyg från arbetsgivaren och det lämnas in till lönekontoret i början av den förtroendevaldas uppdrag. Den som inte har någon arbetsgivare ska styrka förlusten av inkomst på annat sätt, exempelvis genom deklARATION. Nya uppgifter ska redovisas varje år samt om förändringar sker under året.

Av intervjuer framgår att de förtroendevalda inte lämnar in nya uppgifter varje år enligt bestämmelserna.

Förlorad pensionsförmån på grund av förlorad arbetsinkomst kompenseras. Vid utbetalning av förlorad arbetsinkomst sker även en avsättning till en pensionsförsäkring enligt samma gäller för tjänstepension för anställda inom kommunen.

4.2.8 Bedömning

Vi kan konstatera att det finns riktlinjer för utbetalning av arvoden och andra ersättningar till förtroendevalda men utifrån det vi tagit del av är vår bedömning att det saknas rutiner för avgörande delar avseende hantering av arvoden och övriga ersättningar till förtroendevalda.

De riktlinjer som finns avseende attest och utbetalning följer kommunens attestanvisning men den bör även omfatta att ordförande attesterar begärda ersättningar på tjänstgöringslistan.

Nytt uppdaterat intyg från arbetsgivare ska lämnas in årligen eller om arbetssituationen förändras av den förtroendevalda vilket inte sker. Vår bedömning är att det behöver införas en kontroll för att detta sker årligen.

Det är personal- och förhandlingsutskottet som vid oklarheter ska tolka bestämmelserna om arvoden och ersättningar men det saknas en ordning för hur frågor väcks till dem. Vår bedömning är att det är viktigt att säkerställa att alla förtroendevalda och tjänstepersoner vet hur man tar en tolkningsfråga vidare i kommunens organisation.

4.3 Kontroll och uppföljning

Granskningen har visat att det inte genomförs några kontroller eller uppföljningar av utbetalningar av arvoden och ersättningar. Det är de förtroendevalda själva som ansvarar för att de begär rätt ersättning.

Det saknas upprättade rutiner för hur många sammanträden som är rimligt att ha utifrån respektive nämnds uppdrag. Utifrån att vi tittat på dagordningar för flera sammanträden kan vi konstatera att de har en relevant dagordning.

4.3.1 Bedömning

Vår bedömning är att hanteringen av arvoden och ersättningar bygger på egenkontroll av den förtroendevalda själv och att den interna kontrollen således är bristande. Det genomförs inga regelbundna kontroller eller stickprov av utbetalningar av arvoden och ersättningar på tjänstepersonsnivå.

Utifrån att ha tagit del av dagordningarna är vår bedömning att sammanträden i nämnderna genomförs i rimlig omfattning i förhållande till uppdraget men bedömningen görs med begränsad säkerhet då vi inte deltagit på sammanträdena.

4.4 Stickprov

Vi har granskat samtliga utbetalningar av arvoden och ersättningar till ordförande och en ledamot i alla nämnder under perioden 1 december 2019 till 31 november 2020. Vi har ställt detta mot det underlag som ligger till grund för utbetalningarna.

Utöver det har vi tagit del av de intyg från arbetsgivare som anger den största årsinkomsten och stämt av mot taxerad årsinkomst hos Skatteverket.

Vi valde att ta del av ordförandes utbetalningar samt en slumpmässigt utvald ledamots ersättningar.

Kommunstyrelsen

Ordförande i styrelsen har under ovan nämnd period erhållit fast årsarvode i enlighet med bilagan till *Bestämmelser om arvoden och ersättningar till förtroendevalda*. Detta har betalats ut månadsvis. Då ordförande i kommunstyrelsen är ett heltidsuppdrag erhålls endast fast årsarvode.

En av ledamöterna i kommunstyrelsen har fått utbetalat fast årsarvode, sammanträdesarvode, ersättning för förlorad arbetsinkomst samt reseersättning enligt bestämmelserna. Underlag finns att tillgå och tjänstgöringslistorna är underskrivna av förvaltningssekreteraren som bestyrker närvaron men inte begäran om ersättning.

Kultur- och fritidsnämnden

Ordförande i nämnden har under ovan nämnd period erhållit fast årsarvode i enlighet med bilagan till *Bestämmelser om arvoden och ersättningar till förtroendevalda*. Detta har betalats ut månadsvis. Utöver det har sammanträdesarvode betalats ut i enlighet med underlag (tjänstgöringslistor). Samtliga tjänstgöringslistor är bestyrkta av förvaltningssekreteraren men det är endast närvaron som förvaltningssekreteraren har bestyrkt. Förrättningsarvode och reseersättning har också betalats ut i enlighet med det underlag som lämnats in, *Reseräkning*.

En av ledamöterna i kultur- och fritidsnämnden har fått utbetalat sammanträdesarvode och ersättning för förlorad arbetsinkomst enligt bestämmelserna. Underlag finns att tillgå och tjänstgöringslistorna är underskrivna av förvaltningssekreteraren. Vi noterar dock att några av sammanträdena har varit två och en halv timmar långa men ledamoten har begärt ersättning för förlorad arbetsinkomst för åtta timmar.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Ordförande i nämnden har under ovan nämnd period erhållit fast årsarvode i enlighet med bilagan till *Bestämmelser om arvoden och ersättningar till förtroendevalda*. Detta har utbetalats månadsvis. Utöver det har sammanträdesarvode och ersättning för förlorad arbetsinkomst betalats ut i enlighet med tjänstgöringslistan som underlag. Samtliga tjänstgöringslistor är bestyrkta av förvaltningssekreteraren.

En av ledamöterna i miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått utbetalat sammanträdesarvode och ersättning för förlorad arbetsinkomst enligt bestämmelserna. Underlag finns att tillgå i form av tjänstgöringslistor och närvaron är bestyrkt av förvaltningssekreteraren.

Samhällsbyggnadsnämnden

Ordförande i nämnden har under ovan nämnd period erhållit fast årsarvode i enlighet med bilagan till *Bestämmelser om arvoden och ersättningar till förtroendevalda*. Detta har utbetalats månadsvis. Utöver det har sammanträdesarvode, ersättning för förlorad arbetsinkomst samt reseersättning betalats ut i enlighet med tjänstgöringslistan som underlag. Samtliga tjänstgöringslistor är bestyrkta av förvaltningssekreteraren (närvaron).

En av ledamöterna har fått utbetalat sammanträdesarvode och ersättning för förlorad arbetsinkomst enligt bestämmelserna. Underlag finns att tillgå i form av tjänstgöringslistor och alla är underskrivna av förvaltningssekreteraren. Ledamoten har vid samtliga sammanträden begärt ersättning för en hel arbetsdag oavsett längden på sammanträdet, det kortaste sammanträdet var två timmar och 40 minuter.

Socialnämnden

Ordförande i nämnden har under ovan nämnd period erhållit fast årsarvode i enlighet med bilagan till *Bestämmelser om arvoden och ersättningar till förtroendevalda*. Detta har utbetalats månadsvis. Utöver det har sammanträdesarvode och reseersättning betalats ut i enlighet med tjänstgöringslistan som underlag. Samtliga tjänstgöringslistor är bestyrkta av förvaltningssekreteraren. Utöver det har ordförande erhållit förrättningsarvode och reseersättning i enlighet med bestämmelserna och det underlag som lämnats, blankett *Reseräkning*. Samtliga blanketter är underskrivna av ordförande och attesterade av kommunstyrelsens ordförande.

Ordförande har även fått utbetalat jourarvode som framgår av underlagen *Jourarvode socialnämnden* samt uppdragsarvode med anledning av att ordförandebeslut har fattats i socialutskottet. Underlaget för uppdragsarvode är *Redovisning av ordförandebeslut socialnämnden*. Bägge underlagen är underskrivna av ordförande samt attesterade men det framgår inte av bestämmelserna eller attestanvisningarna vem som ska attestera dessa underlag.

En av ledamöterna har fått utbetalat sammanträdesarvode och ersättning för förlorad arbetsinkomst enligt bestämmelserna. Underlag finns att tillgå i form av tjänstgöringslistor och alla är underskrivna av förvaltningssekreteraren som bestyrkt närvaron.

Barn- och utbildningsnämnden

Ordförande i nämnden har under ovan nämnd period erhållit fast årsarvode i enlighet med bilagan till *Bestämmelser om arvoden och ersättningar till förtroendevalda*. Detta har utbetalats månadsvis. Utöver det har sammanträdesarvode och reseersättning betalats ut i enlighet med tjänstgöringslistan som underlag. Samtliga tjänstgöringslistor är bestyrkta av förvaltningssekreteraren. Utöver det har ordförande erhållit reseersättning i enlighet med bestämmelserna och det underlag som lämnats in, blankett *Reseräkning*. Samtliga blanketter är underskrivna av ordförande och attesterade av kommunstyrelsens ordförande.

En av ledamöterna har fått utbetalat sammanträdesarvode och ersättning för förlorad arbetsinkomst enligt bestämmelserna. Underlag finns att tillgå i form av

2021-03-11

tjänstgöringslistor och alla är underskrivna av förvaltningssekreteraren som bestyrkt närvaron.

Överförmyndarnämnden

Ordförande i nämnden har under ovan nämnd period erhållit fast årsarvode i enlighet med bilagan till *Bestämmelser om arvoden och ersättningar till förtroendevalda*. Detta har utbetalats månadsvis. Utöver det har sammanträdesarvode betalats ut i enlighet med tjänstgöringslistan som underlag. Samtliga tjänstgöringslistor är bestyrkta av förvaltningssekreteraren. Utöver det har ordförande erhållit förrättningsarvode och reseersättning i enlighet med bestämmelserna och det underlag som lämnats in, blankett *Reseräkning*. Samtliga blanketter är underskrivna av ordförande och attesterade kommunstyrelsens ordförande.

En av ledamöterna i nämnden har fått utbetalat sammanträdesarvode enligt bestämmelserna. Samtliga tjänstgöringslistor, som utgör underlag för utbetalningarna, är bestyrkta av förvaltningssekreteraren som bestyrkt närvaron.

Byggnadsnämnden

Ordförande i nämnden har under ovan nämnd period erhållit fast årsarvode i enlighet med bilagan till *Bestämmelser om arvoden och ersättningar till förtroendevalda*. Detta har utbetalats månadsvis. Utöver det har sammanträdesarvode och reseersättning betalats ut i enlighet med tjänstgöringslistan som underlag. Samtliga tjänstgöringslistor är bestyrkta av förvaltningssekreteraren (närvaron).

En av ledamöterna i nämnden har fått utbetalat sammanträdesarvode och reseersättning enligt bestämmelserna. Samtliga tjänstgöringslistor, som utgör underlag för utbetalningarna, är bestyrkta av förvaltningssekreteraren.

Valnämnden

Under ovan nämnd period har inget arvode eller ersättning betalats ut till någon ledamot i valnämnden.

Taxerad årsinkomst

Vi har tagit del av intyg från arbetsgivare som anger den största årsinkomsten. Vi har stämt av taxerad årsinkomst för dessa personer med Skatteverket och samtliga intyg stämmer överens med taxerad inkomst.

4.4.1 Bedömning

Utifrån den stickprovskontroll som genomförts är vår bedömning att utbetalningar sker i enlighet med de bestämmelser och anvisningar som ska följas. Vid sammanträden som är två-tre timmar långa begär vissa ledamöter ersättning för förlorad arbetsinkomst för en hel arbetsdag, åtta timmar. Det kan i flera fall vara så att det är svårt att ta ledigt från sitt arbete del av dag men vi anser att införande av uppföljning och kontroll av detta minimerar risken för att felaktig ersättning betalas ut.

Vår bedömning är även att bestämmelserna och attestanvisningarna behöver uppdateras med anledning av de uppdragsarvoden och jourarvoden som betalas ut till socialnämnden och socialutskottet. Blanketterna som lämnas in som underlag för

Vänersborgs kommun

Granskning av arvoden och ersättningar till förtroendevalda

2021-03-11

utbetalning av dessa arvoden är attesterade men det är inte reglerat i bestämmelserna och attestanvisningarna vem som ska attestera blanketterna.

4.5 Dokumenthanteringsplan

Enligt 3 kap. 12 § lagen om kommunal bokföring och redovisning³ framgår att räkenskapsinformation bland annat ska bevaras i läsbar form. Av 3 kap. 13 § framgår vidare att dokument som används för att bevara räkenskapsinformation ska vara varaktiga och lättåtkomliga och ska bevaras minst fram till och med det sjunde året efter utgången av räkenskapsåret.

I Vänersborgs kommun förvaras underlag för arvodesutbetalningar och övriga ersättningar hos lönekontoret i sju år innan det gallras. Detta framgår av kommunens dokumenthanteringsplan⁴.

---

³ Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning

⁴ Processorienterad dokumenthanteringsplan för kommunens samtliga nämnder. Antagen av Kommunfullmäktige 2019-06-19, § 86

5 Slutsats och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att rutinerna för hantering av arvoden och övriga ersättningar till förtroendevalda inte är tillräckligt ändamålsenliga. Detta då det saknas rutiner för avgörande delar avseende hantering av arvoden och övriga ersättningar. Vidare bedömer vi att den interna kontrollen i processen inte är tillräcklig då det inte genomförs någon uppföljning och kontroll avseende utbetalningar av arvoden och ersättningar.

Det saknas en ordning för hur tolkning- och tillämpningsfrågor ska väckas till förhandlings- och personalutskottet och vår bedömning utifrån det vi tagit del av är att det vore bra med en tydlighet i hur dessa frågor ska hanteras.

Det finns rutiner för hur ersättning för förlorad arbetsinkomst ska beräknas men det saknas kontroll av detta. Det behöver säkerställas att de förtroendevalda lämnar in uppdaterade intyg från arbetsgivaren årligen eller när arbetsförhållandena förändras.

Det finns attestanvisningar som fastställer att närvaron på sammanträden ska bestyrkas av förvaltningssekreteraren på tjänstgöringslistan och vem som ska attestera förrättningsarvoden. För att skapa kontroll och insyn bör även tjänstgöringslistan, där de förtroendevalda begär ytterligare ersättningar, attesteras.

Av den stickprovskontroll som vi har genomfört gör vi bedömningen att bestämmelserna och attestanvisningarna behöver uppdateras med anledning av uppdragsarvode och jourarvode som betalas ut till socialnämnden och dess utskott.

Det finns inga upprättade rutiner hur många sammanträden som är rimligt att ha utifrån respektive nämnds uppdrag och vår bedömning är att det bör vara något som regelbundet kontrolleras och följs upp.

5.1 Rekommendationer

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Säkerställa att den interna kontrollen avseende utbetalningar av arvoden och ersättningar är tillräcklig.
- Säkerställa hanteringen av utbetalning av förlorad arbetsinkomst.
- Säkerställa att uppföljning och kontroll sker av att utbetalda ersättningar är korrekta i förhållande till arbetsgivarens uppgifter.
- Säkerställa att tjänstgöringslistan där begäran om olika ersättningar fylls i attesteras av ordförande i ansvarig nämnd genom att införa det i attestanvisningarna.
- Säkerställa att bestämmelserna och attestanvisningarna uppdateras med vem som ska attestera begäran om uppdragsarvode och jourarvode.
- Ta fram en rutin för hur tillämpnings- och tolkningsfrågor ska ställas till personal- och förhandlingsutskottet.
- Skapa rutiner för att följa upp hur många sammanträden som är rimligt att ha utifrån respektive nämnds uppdrag.

Vänersborgs kommun
Granskning av arvoden och ersättningar till förtroendevalda

2021-03-11

Datum som ovan

KPMG AB

Emma Garpenholt
Kommunal verksamhetsrevisor

Liz Gard
Certifierad kommunal revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.